

RAPPORT

Stadsdirektörens deltagande

IAEA International Conference on Stakeholder Engagement

26–28.5.2025, Wien, Österrike

De stadsdirektörer som talade vid kongressen på bild tillsammans med IAEA:s generaldirektör Rafael Mariano Grossi.

Mål

Inbjudan till kongressen kom direkt från IAEA:s generaldirektör Rafael Mariano Grossi, särskilt till tisdagseftermiddagens session "Nuclear Communities and Mayors in Focus". Inbjudan innehöll en begäran om att staden skulle tala vid sessionen. IAEA:s inbjudan hade skickats till cirka 200 stadsdirektörer i 44 länder. IAEA hade också skickat inbjudan till dessa länders ambassader i Österrike.

En separat begäran om deltagande kom också från Group of European Municipalities With Nuclear Facilities (GMF), som Lovisa stad anslöt sig till 2023. GMF ordnade ett eget möte och studiebesök under kongressen.

Därtill ordnade Finlands ambassad i Österrike en supé till vilken hade inbjudits representanter från olika länder för att diskutera kärnkraft ur lokalsamhällesperspektiv.

Från Finland deltog i kongressen förutom undertecknad även kommundirektör Vesa Lakaniemi från Euraåminne kommun.

Målet var att sprida information om Finland och Lovisa till en bred delatagarskara, att nätverka med andra liknande aktörer, att svara på begäran från Finlands ambassad i Österrike om att bidra med en finsk kärnkraftskommuns perspektiv vid den supé som ordnades av ambassaden samt att få intryck och kunskap om denna mycket annorlunda kommunala kontext.

Program och innehåll

Söndag 25.5

Resdag, Helsingfors–Wien.

Kort möte på kvällen med kommundirektör Vesa Lakaniemi från Euraåminne. Resplan och logi hade koordinerats i förväg.

Måndag 26.5

Registrering till kongressen och mottagande av passerkort till FN:ns byggnader och område i Wien.

Besök till Zwentendorf arrangerat av GMF. Zwentendorf är en anläggning som byggdes för att bli det första kärnkraftverket i Österrike. Precis innan kärnkraftverket skulle tas i bruk 1978 beslutade Österrike på basis av en folkomröstning att inte starta anläggningen. Byggandet av anläggningen kostade 1,4 miljarder euro. Sedan folkomröstningen har Österrike inte ändrat sitt beslut om att vara utan kärnkraft.

Resultatet av folkomröstningen var extremt jämnt (50,5 % av de röstande var emot kärnkraft), och därför kallas Zwentendorf antingen ”demokratins största monument” eller ”oändliga slöseriets monument”, beroende på hur man ser på saken.

Supé på Finlands ambassad i Österrike arrangerad av ambassadör Nina Vaskunlahti. I tillställningen deltog utöver Ambassadören med attaché 14 personer från nio olika länder (Belgien, Marocko, Luxemburg, Egypten, Argentina, USA, Ukraina, Armenien, Finland). På plats fanns också en representant från Strålsäkerhetscentralen i Finland.

Tisdag 27.5

Besök på lobbyutställningen i IAEA:s byggnad.

Huvudsessionen för kongressdeltagandet där 37 stadsdirektörer höll ett kort anförande ur sin egen kommuns perspektiv (undertecknads anförande som bilaga till denna rapport).

Under eftermiddagen träffade jag också borgmästaren för staden Varash i Ukraina, som är vänort till Lovisa. Vi utbytte kontaktuppgifter och kom överens om att hålla kontakt efter kongressen.

Kongressens galasupé på museet Albertina i Wien.

Möte med Meritxell Martell, verksamhetsledare för GMF.

GMF framförde en begäran om deltagande i kongressen [NEA Global Forum Symposium on Nuclear Education, Science, Technology, and Policy](#), som anordnas av The University of Michigan Department of Nuclear Engineering & Radiological Sciences (NERS) i Ann Arbor, USA, 30.9–2.10.2025. Inbjudan gäller deltagande i en paneldiskussion om kärnkraftsproduktion ur ett samhälls- och lokalsamhällesperspektiv. Arrangören står för rese- och logikostnaderna.

Onsdag 28.5

Resdag, Wien–Helsingfors.

Centrala slutsatser och lärdomar

Kongressen och resan gav en möjlighet att på ett konkret sätt bli del av nätverket av kärnkraftskommuner.

Evenemanget gav också en inblick i kärnkraftsproduktionens kontext på allmänt plan och förståelse för hur stor frågan är även på global nivå.

Å andra sidan var insikten om var till exempel Lovisa är placerad på världskartan i kärnkraftskontexten en ögonöppnare: många av de närvarande kände till två orter

i Finland: Euraåminne och Lovisa (Helsingfors var en flygplats som betjänade båda dessa orter).

Av särskilt internationellt intresse är Euraåminne och Posivas slutförvaringsplats för högaktivt radioaktivt avfall, vars byggande globalt sett hunnit längst.

Diskussionerna med kommundirektören för Euraåminne Vesa Lakamies var en viktig del av behållningen från resan: Vesa har innehaft sin tjänst i åtta år, och under denna tid har han skapat ett mycket bra och välfungerande samarbetsförhållande också med Industrins Kraft. Samarbetet tjänar både kommunen och Industrins Kraft på olika sätt, inte minst då det gäller att göra området känt och underlätta olika slags studiebesök.

Detta område skulle kunna vidareutvecklas mellan Lovisa och Fortum. Detta har redan diskuterats vid möten med representanter för Fortum, men nu kunde det vara dags att ta samarbetet till en ännu närmare nivå, till bägge parternas fördel.

Vid ambassadens supé fördes en livlig diskussion om vilken inverkan kärnkraftens närvaro har haft på lokalsamhället på olika orter.

Att på kongressen få träffa företrädare för ukrainska städer gav ett eget perspektiv på kärnkraftsdiskussionen. De befinner sig i en mycket annorlunda situation än de länder som lever i fred, och samtidigt har de en stor vilja att skapa nätverk framför allt med europeiska länder.

Att lära känna GMF:s representanter bättre gav en europeisk plattform för kärnkraftsdiskussionen och skapade bättre förutsättningar även för Lovisa att delta i organisationens verksamhet i framtiden. Verksamhetsmiljön är ändå mer lik i kärnkraftsstäderna i Europa, jämfört med till exempel Sydamerika och Afrika.

Den erbjudna möjligheten att som representant för en kärnkraftskommun få delta i en paneldiskussion på universitetsnivå vid en internationell kongress var naturligtvis ett fint erkännande och kulmen på en givande kongressresa.

Ytterligare information

Kongressens program i sin helhet

<https://www.iaea.org/events/seconf2025/programme>

Stadsdirektörernas Joint Statement

https://www.iaea.org/sites/default/files/25/05/joint_statement_signatories.pdf

IAEA-nyhet

<https://www.iaea.org/newscenter/news/iaea-hosts-worlds-first-major-gathering-of-nuclear-community-leaders>

Zwentendorf kärnkraftverk

<https://www.evn.at/>

Bilaga – Lovisas anförande på kongressen

ENGLISH VERSION (to be presented at the venue):

Honorable members of the IAEA, esteemed colleagues, ladies and gentlemen,

Greetings from the City of Loviisa in Finland!

Our city has hosted two nuclear reactors for soon 50 years. Today the two reactors produce approximately 10% of the electricity in Finland.

Just as Finland and the EU are now adapting to a new world order, so too has Loviisa adjusted in relation to nuclear power. In the seventies the construction of the nuclear power plant was a collaborative project between East and West. The plant's reactors and much of its technology came from the Soviet Union.

As such, nuclear power also sparked discussion both locally and nationally, in step with a growing awareness of environmental issues. However, the people of Loviisa's attitude toward nuclear power changed as the construction and later operation of the two reactors brought jobs and external influences to the town.

Today, the reactors have been granted an extension until the year 2050, and hardly any of the Soviet-era technology remains. The fuel now also comes from the West.

As a truly exciting development, I am pleased to share that at the beginning of this year, the City of Loviisa sold 300 hectares of land adjacent to the current nuclear power plant to Fortum, which owns and operates the plant. In Loviisa, we look forward to Fortum's willingness to invest in, maintain, and develop the production of emission-free energy in the city.

We see the city's cooperation and business with Fortum as a real gamechanger. Our hope and belief are that Fortum's investments in Loviisa will bring many more investments to the entire region, particularly in refining the emission-free energy produced in the area.

Currently, ten relatively large solar parks are also being planned in Loviisa—something that would not be possible without the grid capacity and stability provided by a large power plant.

By "gamechanger," I mean that we in Loviisa now look hopefully toward a bright future and are planning for development instead of dismantling.